

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Kőnigné Nagy Magdolna

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Kőnigné Nagy Magdolna
Levelezési cím: 7252 Attala, Széchenyi u. 20/a
Telefonszám: 06304545977
E-mail cím: konignemagdi73@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Ómárium- Türelemüveg

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:³

☐ agrár- és élelmiszergazdaság	☐ egészség és életmód	☐ épített környezet
☐ ipari és műszaki megoldások	☒ kulturális örökség	☐ sport
☐ természeti környezet	☐ turizmus	

a szakterületi besorolás indokolása:

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen
amely nemzetiség:⁴

X nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

Attala, Széchenyi u. 22.

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- X települési** tájegységi ágazati

amely értéktár neve: **Attala Települési Értéktár**

³ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

⁴ Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

„A türelemüveg szűknyakú üvegpalackban elhelyezett, fából vagy csontból faragott ábrázolás.” (Magyar Néprajzi Lexikon)

Ismert elnevezései még: türelempalack, türelemmunka. Türelemüvegeknek nevezzük a népművészet azon tárgyait, amelyekben a faragványokat egy palack belsejében – művészi módon bezárva – helyezik el. A kiválasztott üveg olyan akadályt jelent az alkotónak, amelynek legyőzéséhez nagy ügyesség szükséges. Az alkotó minden palack készítésénél igyekszik kihangsúlyozni a beépítés látszólagos lehetetlenségét, hiszen a beépített alakok és szerkezetek nagyobbak, mint az üveg nyakának belső átmérője.

A türelemüvegek belsejében található jelenet összeállításának két módja volt: a szerkezetet előre megépítették úgy, hogy összecusukható legyen, majd az üvegbe csúsztatva fonál segítségével szétnyitották; vagy az apró elemeket az üveg belsejében állították össze. Ehhez finom csipeszt, fogót, elvékonyított végű drótkampót használtak, melyeket gondosan és óvatosan kellett használni. Az apró alkatrészeket pedig parányi ékekkel vagy ragasztóval, enyvvvel rögzítették egymáshoz. Az üveget gyakran ékelt aljú dugóval zárták le, hogy később ne lehessen felnyitni: a dugó alját átfúrták és cérnát fűztek át rajta. A cérna végét az ék végére hurkolták és ezután a dugót betették az üveg szájába, a cérnával lassan áthúzták az éket a lyukon, majd végül lerántották az ékről a cérnát.

Leggyakrabban vallási jeleneteket – kálváriát, vagyis Krisztus kínszenvedését; valamint oltárt – ábrázoló türelemüvegekkel találkozhatunk.

A kálváriát ábrázoló türelemüvegekben központi helyen a keresztre feszített Jézus áll, mellette pedig a szenvedés eszközei, vagyis a Krisztus elárulásával, megkínzásával és a megfeszítésével kapcsolatos tárgyak jelennek meg.

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

Néhai Orbán József (Buda József) 1939-ben alkotta feleségének emlékébe, mely ma is megtalálható családjá otthonában. Az ügyesség mellett, rendkívül sok időre és türelemre volt szükség a létrehozásukhoz. Némelyik bonyolultabb darab összeillesztéséhez, akár több száz óra is kellett. Mesél az alkotás a türelemről, kitartásról, kreativitásról, az odaadó szeretetről és nem utolsósorban, a vallási elköteleződésről. Egyediségével a kézművesség, a népművészet feledhetetlen alkotásává vált. Jellemükénél fogva nem lehettek tömegtermelés, sorozatgyártás végtermékei, így a legkisebb számú néprajzi műtárgytypusok közé tartoznak, amelyre méltán büszkék vagyunk

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

<https://gyujtemeny.neprajz.hu/neprajz.06.10.php?bm=1&as=62087&kv=773209>

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *m*) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció, - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat
4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról